

Dokument zasedanja

A9-0338/2023

7.11.2023

POROČILO

o razvojnem sodelovanju EU za izboljšanje dostopa do izobraževanja in usposabljanja v državah v razvoju
(2023/2067(INI))

Odbor za razvoj

Poročevalec: György Hölvényi

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	19
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	21
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	22

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o razvojnem sodelovanju EU za izboljšanje dostopa do izobraževanja in usposabljanja v državah v razvoju (2023/2067(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov, zlasti člena 24, z dne 12. decembra 2006,
- ob upoštevanju Konvencije o statusu beguncev z dne 28. julija 1951,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk z dne 18. decembra 1979,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989,
- ob upoštevanju cilja trajnostnega razvoja št. 4 o kakovostnem izobraževanju,
- ob upoštevanju poročila OZN o ciljih trajnostnega razvoja za leto 2022,
- ob upoštevanju poročila Sklada OZN za otroke (UNICEF) o primarnem izobraževanju za leto 2022,
- ob upoštevanju sklada OZN Education Cannot Wait,
- ob upoštevanju vrha OZN o preobrazbi izobraževanja, ki je potekal septembra 2022 v New Yorku,
- ob upoštevanju svetovne študije OZN o otrocih, ki jim je bila odvzeta prostost, objavljene 11. julija 2019,
- ob upoštevanju skupne publikacije organizacij ACT Alliance EU, Caritas Europa, EU-CORD in Islamic Relief Worldwide z naslovom *Engaging with local faith actors and communities* (Sodelovanje z lokalnimi verskimi akterji in skupnostmi),
- ob upoštevanju konvencije Organizacije OZN za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) proti diskriminaciji v izobraževanju, ki je bila sprejeta 14. decembra 1960,
- ob upoštevanju skupne pobude organizacij UNICEF in UNESCO ter Svetovne banke z naslovom *Mission: Recovering Education in 2021* (Misija: obnova izobraževanja v letu 2021),
- ob upoštevanju razlagalnega dokumenta, ki je bil pripravljen za svetovno poročilo o spremljanju izobraževanja za leto 2021, z naslovom *Faith-based schools, education*

pluralism, and the right to education (Verske šole, pluralnost izobraževanja in pravica do izobraževanja),

- ob upoštevanju programa Svetovnega partnerstva za izobraževanje,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. maja 2022 z naslovom Oblikovanje strategije EU za spodbujanje izobraževanja otrok po svetu: blažitev posledic pandemije covid-19¹,
- ob upoštevanju predstavitve o izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah: zagotavljanje dostopa do izobraževanja in usposabljanja za mlade, ki jo je organiziral Odbor za razvoj 26. oktobra 2022,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. marca 2021 z naslovom Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021)0142),
- ob upoštevanju Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI – Globalna Evropa),
- ob upoštevanju naložbenega svežnja strategije Global Gateway Afrika-Evropa,
- ob upoštevanju načel iz Abidžana o obveznostih držav glede človekovih pravic, da zagotovijo javno izobraževanje in uredijo vključevanje zasebnih subjektov v izobraževanje, kot so bila 13. februarja 2019 dogovorjena in sprejeta na Slonokoščeni obali,
- ob upoštevanju programa Erasmus+,
- ob upoštevanju programa EU za izobraževanje v izrednih razmerah,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 18. maja 2018 o izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah (COM(2018)0304),
- ob upoštevanju smernic Komisije z dne 29. marca 2023 z naslovom *Promoting Equitable Partnerships with Local Responders in Humanitarian Settings* (Spodbujanje pravičnih partnerstev z lokalnimi reševalci v okolju, kjer je potrebna humanitarna pomoč),
- ob upoštevanju izjave komisarja Lenarčiča z dne 9. septembra 2022 o mednarodnem dnevu za zaščito izobraževanja pred napadi,
- ob upoštevanju skupne izjave Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije z dne 7. junija 2017 z naslovom Novo evropsko soglasje o razvoju – naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost,
- ob upoštevanju deklaracije o varnih šolah, ki jo je objavila Globalna koalicija za zaščito izobraževanja pred napadi, in okvira za celovito varnost v šolah za obdobje 2022–2030, objavljenega junija 2022, v katerem se uporablja pristop, pri katerem se upoštevajo vse nevarnosti in tveganja, vključno z naravnih nesrečam in podnebnimi spremembami,

¹ [UL C 465, 6.12.2022, str. 44.](#)

tehnološkimi in biološkimi nevarnostmi, nevarnostmi za zdravje, konflikti in nasiljem ter vsakodnevnimi nevarnostmi in grožnjami,

- ob upoštevanju smernic za zaščito šol in univerz pred uporabo za vojaške namene v oboroženih spopadih, ki jih je objavila Globalna koalicija za zaščito izobraževanja pred napadi, ter strategije Svetovnega zavezništva za zmanjšanje tveganja nesreč in odpornost izobraževalnega sektorja (Global Alliance for Disaster Risk Reduction and Resilience in the Education Sector) za obdobje 2023–2025,
- ob upoštevanju celinske izobraževalne strategije za Afriko za obdobje 2016–2025 (CESA 16–25)² ter celinske strategije za tehnično in poklicno izobraževanje in usposabljanje v podporo zaposlovanju mladih,
- ob upoštevanju dokumenta organizacije Educo o stališču z dne 1. marca 2023 z naslovom *Education in Emergencies: an urgent right* (Izobraževanje v izrednih razmerah: nujna pravica),
- ob upoštevanju svetovnega poročila Unesca o spremljanju izobraževanja za obdobje 2021–2022,
- ob upoštevanju poročila mednarodne projektne skupine o učiteljih za izobraževanje do leta 2030 z naslovom *Closing the gap: ensuring there are enough qualified and supported teachers in sub-Saharan Africa* (Zapolnitev vrzeli: zagotavljanje zadostnega števila usposobljenih učiteljev s podporo v podsaharski Afriki),
- ob upoštevanju poročila regionalne delovne skupine visokega komisarja OZN za begunce o izobraževanju v izrednih razmerah iz oktobra 2021 z naslovom *Education under attack in West and Central Africa* (Napadi na izobraževanje v zahodni in osrednji Afriki),
- ob upoštevanju poročila oddelka Mednarodnega denarnega sklada za fiskalne zadeve z naslovom *How to Control the Fiscal Costs of Public-Private Partnerships* (Kako nadzirati fiskalne stroške javno-zasebnih partnerstev)³ in posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 09/2018 z naslovom *Javno-zasebna partnerstva v EU: pogoste pomanjkljivosti in okrnjene koristi*⁴,
- ob upoštevanju poročila skupine za neodvisno oceno (Independent Evaluation Group) pri Skupini Svetovne banke z dne 8. junija 2022 z naslovom *An Evaluation of International Finance Corporation (IFC) Investments in K-12 Private Schools* (Ocena naložb Mednarodne finančne korporacije v zasebne šole K-12)⁵ in odgovora vodstva Mednarodne finančne korporacije,

² Afriška unija, [Continental Education Strategy for Africa 2016-2025 \(CESA 16–25\)](#) (Celinska izobraževalna strategija za Afriko za obdobje 2016–2025), 2016.

³ Mednarodni denarni sklad, [How to Control the Fiscal Costs of Public-Private Partnerships](#) (Kako nadzirati fiskalne stroške javno-zasebnih partnerstev), 16. oktober 2018.

⁴ Evropsko računsko sodišče, [posebno poročilo št. 09/2018: Javno-zasebna partnerstva v EU: pogoste pomanjkljivosti in okrnjene koristi](#), 20. marec 2018.

⁵ Skupina za neodvisno oceno (Independent Evaluation Group) pri Skupini Svetovne banke, [International Finance Corporation Management Response](#) (Odgovor vodstva Mednarodne finančne korporacije).

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2018 o razvojni pomoči EU na področju izobraževanja⁶,
 - ob upoštevanju strategije EU o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030,
 - ob upoštevanju akcijskega načrta za mlade v zunanjem delovanju EU za obdobje 2022–2027,
 - ob upoštevanju akcijskega načrta EU za enakost spolov III,
 - ob upoštevanju poročila Sklada Združenih narodov za prebivalstvo z naslovom *State of World Population 2022: Seeing the Unseen* (Stanje svetovnega prebivalstva leta 2022: videti neopažene)⁷,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. marca 2023 o skladnosti politik za razvoj⁸,
 - ob upoštevanju smernic EU o otrocih v oboroženih spopadih,
 - ob upoštevanju zaveze iz Buenos Airesa, sprejete novembra 2022 na 15. zasedanju regionalne konference o ženskah v Latinski Ameriki in na Karibih o pravični socialni ureditvi nege,
 - ob upoštevanju členov 17 in 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 21 Pogodbe o Evropski uniji,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za razvoj (A9-0338/2023),
- A. ker bi morala EU podpirati partnerske države pri zagotavljanju brezplačnega splošnega dostopa do izobraževanja ter jim pomagati oblikovati ekosistem za učenje, ki bo temeljil na pridobivanju novih spretnosti, potrebnih zaradi vse večje vloge digitalizacije, povečanju odpornosti za spoprijemanje z izzivi, ki jih povzročajo podnebne spremembe, in odpravljanju obstoječih pomanjkljivosti izobraževalnih politik in praks, da bi njihovi prebivalci lahko v celoti razvili svoj potencial, spodbujali trajnostni razvoj svoje domače države in zmanjšali neenakosti;
- B. ker se je svetovna kriza učenja zaradi nedavnih nepričakovanih velikih izzivov, kot so pandemija covid-19 in njene posledice, ruska agresija proti Ukrajini, svetovna prehranska kriza, podnebne spremembe in njihove posledice, krize glede biotske raznovrstnosti, vse večje število humanitarnih kriz in proračunov, ki jih omejujejo dolgovi, ter vse večjega števila dolgotrajnih kriz in sporov, ki ne smejo biti pozabljeni, še poslabšala; ker lahko po podatkih Unesca naravne nesreče, pandemije in konflikti ter posledično notranje in čezmejno razseljevanje vplivajo na duševno zdravje celotnih

⁶ UL C 363, 28.10.2020, str. 2.

⁷ Sklad Združenih narodov za prebivalstvo, [State of World Population 2022: Seeing the Unseen](#) (Stanje svetovnega prebivalstva leta 2022: videti neopažene), 2022.

⁸ Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0071.

generacij, ki zato ostanejo neizobražene in nepripravljene na to, da bi prispevale k družbenemu in gospodarskemu okrevanju v svoji regiji ali državi;

- C. ker svetovna prehranska kriza vpliva na izobraževanje otrok po vsem svetu, pri čemer so najbolj prizadete deklice;
- D. ker po podatkih iz svetovnega poročila Unesca o spremljanju izobraževanja za leto 2022 gospodinjstva v državah z nizkimi in srednjimi dohodki krijejo 39 % skupnih stroškov izobraževanja v primerjavi z le 16 % v državah z visokimi dohodki;
- E. ker se po podatkih Unesca v letu 2023⁹ ne šola približno 244 milijonov otrok in mladih, Afganistan pa je edina država na svetu, kjer se ženske in deklice ne morejo izobraževati po osnovni šoli; ker talibanski režim krši temeljne pravice do izobraževanja 80 % šoloobveznih deklic in mladih žensk v Afganistanu;
- F. ker je šoloobveznih otrok, ki so jih prizadele krize in potrebujejo podporo pri izobraževanju, 224 milijonov, približno 72 milijonov pa se jih sploh ne izobražuje; ker je od teh 72 milijonov otrok 53 % deklic, 17 % jih ima funkcionalne težave, 21 % (približno 15 milijonov) pa je bilo prisilno razseljenih;
- G. ker je svetovna humanitarna pomoč za izobraževanje pokrila le 22 % sredstev, za katera je bilo zaproseno leta 2021, kar je manj kot v drugih sektorjih; ker je bilo leta 2021 izobraževanju dodeljenega le 2,9 % svetovne humanitarne pomoči, čeprav cilj OZN znaša 4 %;
- H. ker se v številnih državah v razvoju deklice še naprej soočajo z največjimi izzivi pri osnovnošolskem izobraževanju in zaključevanju celotnega cikla začetnega izobraževanja, vključno s celotnim srednješolskim in višjim izobraževanjem, ter sodelovanju v programih usposabljanja; ker v državah z nizkimi dohodki osnovnošolsko izobraževanje zaključita manj kot dve tretjini deklic, le 1 od 3 pa zaključi nižjo srednjo šolo; ker so ti izzivi zlasti zaskrbljujoči v podsaharski regiji, in sicer zaradi različnih pomanjkljivosti in ovir, vključno z revščino in neenakostmi na podlagi spola; ker invalidni otroci nimajo dovolj možnosti za izobraževanje; ker je verjetnost, da bodo invalidke nepismene, trikrat večja kot pri neinvalidnih moških;
- I. ker je pri deklicah verjetnost, da bodo zgodaj opustile šolanje, še vedno nesorazmerno večja kot pri fantih, in sicer zaradi pomanjkanja sanitarnih prostorov v šolah, neobstoja varnih prostorov in ciljno usmerjene zdravstvene pomoči, zgodnjih otroških porok in nosečnosti, zlasti v podsaharski regiji; ker so deklice izpostavljene bistveno višjim stopnjam fizičnega in spolnega nasilja, povezanega s konflikti, finančnimi in socialno-ekonomskimi dejavniki ter neenakomerno porazdelitvijo gospodinjstev in starševskih nalog med moškimi in ženskami, ne glede na to, ali se šolajo, njihove možnosti za zaposlitev in socialna varnost pa so posledično manjše; ker so te omejitve dostopa do izobraževanja še hujše, kadar se ob spolu, invalidnosti, migrantskem ozadju, geografski lokaciji in pripadnosti manjšinam pojavijo drugi diskriminacijski dejavniki;

⁹ Tudi pred pandemijo covid-19 se ni šolalo približno 258 milijonov otrok po vsem svetu, od tega 132 milijonov fantov in 127 milijonov deklic.

- J. ker za izpolnitev cilja trajnostnega razvoja št. 4 (dostop do kakovostnega izobraževanja za vse) državam z nizkimi in srednjimi dohodki primanjkuje 21 % potrebnih sredstev, kar pomeni, da vrzel v financiranju izobraževanja znaša 97 milijard USD;
- K. ker izziv ni le veliko število otrok, ki ne hodijo v šolo, ampak tudi nizke stopnje dokončanja šolanja; ker je stopnja dokončanja osnovnošolskega izobraževanja na svetovni ravni 87-odstotna, v podsaharski regiji pa le 63-odstotna;
- L. ker je splošno izobraževanje in usposabljanje človekova pravica in temelj trajnostnega razvoja; ker je ta ključnega pomena za zmanjšanje socialnih neenakosti in uveljavljanje drugih temeljnih pravic, zaposljivost, ki ljudem omogoča dostojno delo, ki ga želijo opravljati, opolnomočenje mladih, zlasti deklic in žensk, da postanejo neodvisni in se rešijo revščine ter postanejo akterji sprememb v svojih skupnostih in državah; ker bi morali biti v ta namen učni načrti in tržne zahteve usklajeni;
- M. ker je v številnih državah in regijah svetovnega juga, zlasti v podsaharski regiji, kjer 9 od 10 otrok do 10. leta starosti ne zna brati, čeprav jih večina hodi v šolo, še naprej velik izziv tudi kakovost izobraževanja; ker so za regijo značilni tudi nizke ravni učenja in visok delež učencev na usposobljenega učitelja, ki na primarni ravni znaša 58 učencev, na sekundarni ravni pa 43 učencev; ker po ocenah Unesca podsaharska regija ni le regija z največjim številom otrok, ki ne hodijo v šolo, ampak tudi edina regija, kjer se to število povečuje in je leta 2021 doseglo 98 milijonov; ker je poklicno izobraževanje priložnost za pridobitev spretnosti ali kompetenc za praktična delovna mesta, povezana s specifično obrtjo ali poklicem; ker so se po podatkih Svetovne banke stopnje revščine glede izobraževanja med letoma 2019 in 2022 najbolj zvišale v Latinski Ameriki in na Karibih, kjer so dosegle enako raven kot v južni Aziji;
- N. ker revščina, konflikti, naravne nesreče, nasilje in izključevanje, delo otrok ter druge stiske, ki jih mladi izkusijo v razvojno občutljivem otroštvu in mladostništvu, vplivajo na njihovo sposobnost učenja; ker stiske, ki jih doživijo, škodujejo njihovi odpornosti in spretnostim za spoprijemanje z vsakodnevnimi situacijami, kar lahko povzroči zaostanke v razvoju, izobraževalni sistem pa teh ne more učinkovito odpraviti;
- O. ker bo treba po podatkih Unesca do leta 2030 zaposliti dodatnega 68,8 milijona učiteljev za primarno in sekundarno izobraževanje, da bi povečali zmogljivosti in nadomestili tiste učitelje, ki zapuščajo trg dela; ker se v podsaharski regiji delež usposobljenih učiteljev na primarni in sekundarni ravni od leta 2000 stalno zmanjšuje, da bi dosegli cilj trajnostnega razvoja št. 4, pa je treba do leta 2030 zaposliti novih 15 milijonov učiteljev;
- P. ker je statistični inštitut Unesca v modelu napovedi glede učiteljev, potrebnih za izpolnitev cilja trajnostnega razvoja št. 4, določil merilo, in sicer 40 učencev na učitelja (40:1) na osnovnošolski ravni, 35:1 na nižji srednješolski ravni in 30:1 na višji srednješolski ravni;
- Q. ker so v številnih regijah po svetu še vedno nezadostni in premalo financirani tudi fizična infrastruktura za izobraževanje in učna okolja, predvsem za invalidne otroke in otroke z učnimi težavami, zlasti v podsaharski regiji, kjer ima električno energijo le 47 % šol, več kot 50 % šol pa nima pitne vode ali primernih sanitarnih objektov in objektov za higieno med menstruacijo za deklice in mlade ženske;

- R. ker napadi na šole niso usmerjeni le na fizično infrastrukturo, temveč ogrožajo tudi življenja učiteljev in učencev;
- S. ker javne socialne storitve, ki jih zagotavlja država, kot sta izobraževanje in zdravstveno varstvo, v državah v razvoju še niso splošno dostopne; ker so za odpravljanje vrzeli tam, kjer država ne omogoča kakovostnega izobraževanja, pomembne šole in druge izobraževalne ustanove, ki jih vodijo nedržavni akterji, vključno z verskimi organizacijami in organizacijami civilne družbe, ki so vključujoče in dopolnjujejo nacionalne izobraževalne sisteme ter zagotavljajo kakovostno splošno izobraževanje;
- T. ker poleg nezanesljivosti in premajhnega financiranja izobraževalne infrastrukture dodatne izzive pri doseganju cilja trajnostnega razvoja št. 4 v državah v razvoju pomenijo pogosto nasilje in konflikti, razlike med spoloma, vpliv podnebnih sprememb in pomanjkljivosti v nacionalnih predpisih, tudi v primerjalnih analizah pismenosti in pri pripravi učnih načrtov, nedostopnost bralnega in drugega učnega gradiva ter premalo kakovostno usposabljanje učiteljev;
- U. ker indeks človeškega kapitala v podsaharskih afriških državah, kjer znaša 0,4, ostaja nizek v primerjavi s svetovnim povprečjem, ki znaša 0,57, kar pomeni, da podsaharska regija izkoristi le 55 % potenciala svojega človeškega kapitala; ker ima opolnomočeno mlado prebivalstvo Afrike zaradi ustreznih priložnosti za izobraževanje, usposabljanje, delo in odločanje izredno velik potencial za spodbujanje trajnostnega razvoja na tej celini; ker po ocenah Afriko vsako leto zapusti 70.000 usposobljenih strokovnjakov; ker so za trg dela v podsaharski Afriki značilni vse večja neskladja v spretnostih, nizka produktivnost, slabo plačana delovna mesta, visoka stopnja brezposelnosti in podzaposlenosti med mladimi, število katerih se povečuje in naj bi do leta 2050 doseglo 1 milijardo; ker se po ocenah skupine Afriške razvojne banke na tem kontinentu vsako leto ustvarijo le 3 milijoni uradnih delovnih mest, na trg delovne sile pa letno vstopi 10 do 12 milijonov mladih; ker so se po podatkih Mednarodne organizacije dela deleži mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo (NEET), v zgolj enem letu povečali za 3,8 % v Latinski Ameriki in na Karibih ter 1,5 % v Aziji in Pacifiku, razlika med spoloma pa je v obeh regijah izredno velika;
- V. ker je prehrana v šolah ključno varovalo za ranljive otroke in gospodinjstva, zlasti v času, ko se 345 milijonov ljudi sooča s kritičnimi stopnjami lakote, vključno s 153 milijoni otrok in mladih; ker je do šolskih obrokov zdaj upravičenih 418 milijonov otrok po vsem svetu, od česar jih 53 milijonov živi v podsaharski regiji;
- W. ker se lahko s programi šolske prehrane vpis v šole poveča za povprečno 9 %;
- X. ker se Afriška unija in več držav v podsaharski regiji postopno vključujejo v programe šolske prehrane in sodelujejo tudi pri financiranju teh pobud;
- Y. ker se je v zadnjem desetletju število humanitarnih kriz povečalo, njihovo trajanje pa podaljšalo, pri čemer povprečna humanitarna kriza zdaj traja več kot devet let; ker se povprečno trajanje razselitve zdaj podaljšuje; ker se je delež humanitarnega proračuna EU za izobraževanje v izrednih razmerah med letoma 2015 in 2019 povečal z 1 % na 10 % in se odtlej ni spreminjal; ker je skupna vrednost te porabe med letoma 2015 in 2022 dosegla 970 milijonov EUR; ker ta proračun še vedno ne zadostuje in se vrzel v financiranju izobraževanja v izrednih razmerah še naprej povečuje;

- Z. ker se je Komisija zavezala, da bo najmanj 10 % naložb iz proračuna EU za razvojno sodelovanje, zlasti v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa, namenila za kakovost, enakost in pravičnost v izobraževanju ter usklajevanje spretnosti z delovnimi mesti v državah v razvoju;
- AA. ker so izobraževanje in raziskave v skladu s cilji trajnostnega razvoja vključeni v pobudo Global Gateway kot ena njenih bistvenih prednostnih naložb, poleg digitalnega izobraževanja s perspektivo vseživljenjskega učenja, da bi se olajšala mobilnost študentov, uslužbencev, učiteljev in pripravnikov ter okrepile mreže in vzajemno učenje v visokošolskih ustanovah;
1. ponovno potrjuje, da ima vsakdo pravico do izobraževanja ter da mora biti izobraževanje, predvsem osnovno, brezplačno, kakovostno, vključujoče, dostopno brez vsake diskriminacije in obvezno, da bi cilje trajnostnega razvoja izpolnili do leta 2030, tehnično, strokovno in visokošolsko izobraževanje pa mora biti na voljo vsem;
 2. ugotavlja, da so bili od 14. junija 2021, ko je začela veljati uredba o instrumentu NDICI – Globalna Evropa¹⁰, v 49 nesosedskih partnerskih državah odobreni zaveze v okviru tega instrumenta ter trije dodatni regionalni okvirni programi (podsaharska Afrika, azijsko-pacifiška regija ter Latinska Amerika in Karibi), pri čemer je bil do leta 2022 dodeljen skupni znesek v višini 1,4 milijarde EUR, največje deleže v smislu nominalnih zneskov pa so dobili Nigerija (95 milijonov EUR), Mozambik (58,5 milijona EUR), Nepal (51,5 milijona EUR) in Ruanda (51,3 milijona EUR);
 3. ugotavlja, da je bilo 60 % sredstev, povezanih z izobraževanjem, namenjenih projektne ukrepanju, 25 % splošni in zlasti sektorski proračunski pomoči, 7 % prispevkom za programe in sklade s posebnim namenom, ki jih upravljajo izvedbeni partnerji, kot je Globalno partnerstvo za izobraževanje, in 8 % štipendijam/usposabljanju v državah donatoricah;
 4. poudarja, da hitro rastoče mlado prebivalstvo ter bogati naravni viri in biotska raznovrstnost pomenijo ogromen razvojni potencial za podsaharsko regijo, če se zagotovijo prave priložnosti za spodbujanje človekovega razvoja;
 5. priznava, da ima splošno izobraževanje edinstven potencial za izboljšanje življenjskih razmer, zmanjševanje neenakosti, boj proti revščini, boj proti izkoriščanju otrok in trgovini z njimi, spodbujanje demokratizacije in nastanka vključujočih družb ter omogočanje socialne mobilnosti, da bi lahko vsi otroci in odrasli, tudi begunci, razseljene osebe in druge ranljive skupine, v celoti izkoristili svoj potencial; poudarja, da kakovostno izobraževanje pozitivno vpliva na spodbujanje državljanstva in skupnih družbenih vrednot, državljansko in demokratično udeležbo ter vzpostavljanje odgovorne in miroljubne družbe; poleg tega ugotavlja, da je orodje za preprečevanje radikalizacije mladih in boj proti njej;
 6. obsoja vsakršno izkoriščanje šol in izobraževalnih ustanov za širjenje sovražnega govora; je zaskrbljen zlasti zaradi dejavnosti skrajnih verskih skupin, ki zlorablajo

¹⁰ Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, UL L 209, 14.6.2021, str. 1.

izobraževanje, izkoriščajo pomanjkljivosti državnih sistemov in širijo pristranske svetovne nazore, predvsem med mladimi;

7. poudarja, da ima izobraževanje bistveno vlogo kot sredstvo za širjenje vrednot, ozaveščanje in zmanjševanje tveganja za konflikte; poziva EU, naj v državah v razvoju podpre programe za sodelovanje, s katerimi se prispeva k izobraževanju in ozaveščanju mladih o boju proti sovražnemu govoru, ksenofobiji, nasilju nad ženskami, nasilju na podlagi spolne usmerjenosti ali invalidnosti ter vsem oblikam diskriminacije; spodbuja prenos znanja o povezavi med kopnim in morjem ter o tem, da je treba nujno ohraniti in zaščititi oceane, ki so skupno dobro človeštva;
8. priznava, da izobraževanje prinaša priložnosti za trajnosten, uravnotežen in miren razvoj držav in družb; poudarja, da ima temeljno vlogo, saj mladim omogoča, da poiščejo dostojno delo, uveljavljajo svoje državljsanske pravice, sodelujejo v družbi in uživajo dobro zdravje;
9. se zaveda, da kakovostno splošno izobraževanje, zlasti osnovno izobraževanje, partnerskim državam v razvoju omogoča, da s pristopom, ki je usklajen z brezplačnimi in enakopravnimi javnimi izobraževalnimi sistemi in jih podpira, izkoristijo potencial človeškega kapitala svojega mladega prebivalstva ter pospešijo človekov razvoj, pa tudi gospodarsko rast in trajnostni socialni razvoj v državi; spodbuja sodelovanje na področju kmetijskega izobraževanja med evropskimi visokošolskimi ustanovami in partnerskimi državami, na primer s tistimi, ki sodelujejo v Velikem zelenem zidu, tj. inovativnem projektu, s katerim se lokalnim skupnostim omogoča prilagajanje podnebnim spremembam ter ki spodbuja integrirano upravljanje ekosistemov in ponuja rešitev za neustrezno prehransko varnost v pasu Sahela, in sicer z bojem proti degradaciji zemljišč in širjenju puščav, kar med drugim pomaga tudi pri odpravljanju temeljnih vzrokov prisilnih migracij;
10. poudarja, da je treba priznati preobrazbeno moč izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh ter kulture in dediščine za razvoj človeškega kapitala in ustvarjanje delovnih mest; poudarja tudi, da se je treba boljši dostop do izobraževanja in usposabljanja bolj osredotočiti na delovno etiko in vlogo žensk in mladih ter priznati vlogo različnih lokalnih akterjev kot gonil razvoja; poudarja, da je pomembno spodbujati izobraževanje in usposabljanje ter tako podpirati trajnostne možnosti preživljanja, zlasti za deklice in ženske, da bi se priznala njihova vloga nosilk sprememb v njihovih skupnostih in državah, kar je osnovni pogoj za uresničitev agende za trajnostni razvoj do leta 2030;
11. v zvezi s tem poudarja velik potencial izmenjave znanja, spretnosti ter tehničnega znanja in izkušenj na področjih, kot so prilagajanje podnebnim spremembam, ohranjanje biotske raznovrstnosti in agroekološki prehodi; zato priznava vlogo, ki jo lahko imajo evropska čezmorska ozemlja pri poglobljanju sodelovanja ter krepitvi mobilnosti in programov izmenjave z državami v razvoju v njihovih regionalnih bazenih, zlasti z Organizacijo afriških, karibskih in pacifiških držav; podpira nadaljnjo širitev programa Erasmus+ na afriške države in k njej poziva ter spodbuja razvoj projektov mobilnosti in partnerstev, namenjenih povečanju privlačnosti izobraževanja v državah EU in sistemov usposabljanja v partnerskih državah;

12. ugotavlja, da se države v razvoju zaradi svojega drugačnega kulturnega, družbenega in gospodarskega ozadja spoprijemajo z drugačnimi izzivi, zlasti na področju izobraževanja, ter da je treba zato prizadevanja EU prilagoditi lokalnim okoljem in razmeram;
13. ugotavlja, da je družbeni in gospodarski razvoj v partnerskih državah EU oviran zaradi pomanjkanja usposobljenih strokovnjakov na lokalni ravni; poudarja tudi, da so naložbe v terciarno izobraževanje, zlasti v spretnosti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, ključne za nove zaposlitvene možnosti mladih in za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest ali menjavo delovnega mesta; poziva EU, naj podpira razvoj usposabljanja in spretnosti, povezanih z zelenim in digitalnim prehodom ter tehnološkimi inovacijami v državah v razvoju, ter tako mlade usmerja k delovnim mestom prihodnosti; poudarja, da je treba spodbujati izobraževanje in usposabljanje deklic in žensk na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike;
14. poziva, naj bo elektrifikacija v državah v razvoju glavna prednostna naloga, saj pomanjkanje električne energije ali nezadosten dostop do nje na številnih ozemljih teh držav resno ogroža osnovne vsakdanje življenjske potrebe ljudi, zlasti v smislu zdravja, prehranske varnosti, zdravstvene in bolnišnične oskrbe ter izobraževanja; ugotavlja, da je treba z elektrifikacijo omogočiti zmanjšanje revščine, in sicer z vzpostavitvijo produktivnih gospodarskih dejavnosti, novim ključnim digitalnim učnim gradivom in učenjem na daljavo, da bi učinkovito povečali razpoložljivost izobraževanja in usposabljanja;
15. poudarja, da je treba kakovostno splošno izobraževanje kot človekovo pravico omogočiti vsem, ne glede na socialno-ekonomski položaj, kulturno ozadje, veroizpoved ali prepričanja, spol, spolno usmerjenost, invalidnost, geografski položaj ali razkorak med podeželjem in mesti, tudi v nestabilnih državah in državah, prizadetih zaradi konfliktov; poudarja, da je treba sodelovati s partnerskimi državami, zlasti z državami iz podsaharske regije, in razumeti njihove lokalne posebnosti ter si prizadevati za skupno razumevanje teh izzivov;
16. poziva Komisijo, naj razvije metodologije in smernice, na podlagi katerih bi s svojimi programi pomoči lažje dosegla vse učence, zlasti tiste, ki morda nimajo možnosti izobraževanja; v zvezi s tem poudarja, da se prisilno razseljene osebe spoprijemajo s posebnimi izzivi ter da je pomembno zmanjšati motnje in poskrbeti za neprekinjeno izobraževanje;
17. poudarja, da je treba podpreti prizadevanja držav v razvoju za enake možnosti za izobraževanje in kakovostno izobraževanje, ki obravnava sodobne izzive in izpolnjuje sodobne standarde za vse;
18. ponovno poziva Komisijo, naj sprejme ustrezne zakonodajne ukrepe na področju mednarodne trgovine in sodelovanja, da se prepreči poslabšanje na področju dela otrok, saj ima vsak otrok temeljno pravico do kakovostnega izobraževanja; spodbuja države po vsem svetu, naj izvajajo pravni okvir za vpis v javne šole in določijo najnižjo starost za dokončanje obveznega šolanja;
19. obžaluje, da so deklice in ženske v državah v razvoju posebno izpostavljene tveganjem zgodnjih porodov in nenačrtovanih nosečnosti, otroških porok, trgovanja, prostitucije,

pohabljanja spolnih organov, prenosa spolno prenosljivih bolezni, vključno z virusom HIV, ter nasilja na podlagi spola, zlasti na revnih, izoliranih in oddaljenih območjih ter v humanitarnih kriznih razmerah; v zvezi s tem opozarja na velik pomen spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva in pravic v skladu s ciljem trajnostnega razvoja št. 5, kot je bilo dogovorjeno v skladu z akcijskim programom Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju ter pekinškimi izhodišči za ukrepanje, pa tudi končnimi dokumenti njihovih preglednih konferenc;

20. poziva tudi, naj EU podpre programe, s katerimi se mladim lažja dostop do vode, sanitarnih in higienskih storitev v ustanovah za izobraževanje in usposabljanje, zlasti deklicam in mladim ženskam, pri čemer naj upošteva akcijske načrte EU za enakost spolov;
21. v zvezi s tem poudarja potrebo po sodelovanju s partnerskimi državami, da bi spodbujali celovito in starosti primerno spolno vzgojo, ki temelji na dokazih in pri kateri se posredujejo starosti primerne informacije o puberteti, menstrualnem ciklu, nosečnosti in porodu; ugotavlja, da bi lahko s tem mlade opremili s starosti primernim znanjem in jih ozavestili o nasilju na podlagi spola in reproduktivnem zdravju, opozorili na pomen preprečevanja spolnih zlorab, pa tudi zgodnjih nosečnosti in porok, odpravljanja razlik med spoloma v vseh vidikih in na vseh ravneh izobraževanja, spodbujanja ženskega vodenja, spreminjanja škodljivih spolnih norm, odnosov in praks ter spodbujanja enakopravnejše porazdelitve neplačane nege med moške in ženske v skladu s konceptom negovalne družbe;
22. podarja, da je treba poskrbeti za varnost v vseh šolskih okoljih, spodbujati zdravje in dobro počutje vseh mladih ter se boriti proti nasilju nad deklicami v šolah in skupnosti ter deklicam, fantom, ženskam in moškim zagotoviti enake pravice in priložnosti v vseh vidikih in na vseh ravneh izobraževanja in spolnomočenja;
23. poudarja, kako pomembni so kakovostna infrastruktura, oprema in učno gradivo kot osnovni pogoji za kakovostno izobraževanje; poziva k ukrepom, s katerimi bi zlasti invalidnim otrokom zagotovili dostop in prevoz do šol; poziva Komisijo, naj vzpostavi programe za potrebno podporo invalidom, da bi odpravili ovire, kot so nedostopna okolja za izobraževanje in usposabljanje; poziva jo, naj vse bolj spodbuja uporabo podpornih tehnologij in digitalizacije v izobraževalne namene, zaradi katerih je učenje invalidom dostopnejše, ter omogoči poučevanje Braillove pisave in znakovnega jezika za slepe in slabovidne otroke ter za tiste z okvaro sluha ali govorno-jezikovnimi motnjami;
24. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se število otrok, prizadetih zaradi kriz, povečuje; v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice ter mednarodno skupnost, naj z inovativnimi rešitvami fantom in deklicam, prizadetim v konfliktih in humanitarnih krizah ter zaradi nacionalnih politik, ki prepovedujejo izobraževanje, zlasti deklicam in mladim ženskah v totalitarnih režimih, omogočijo izobraževanje; ugotavlja tudi, da sta potrebna zadostno financiranje ter boljše sodelovanje med humanitarnimi in razvojnimi akterji z usklajenim in sistematičnim vključevanjem lokalnih deležnikov, vključno s predstavniki civilne družbe, izobraževalnega sektorja in uprave, če želimo otrokom in mladim v humanitarnih krizah omogočiti izobraževanje; nadalje poziva mednarodno skupnost, naj pri reševanju dolgotrajnih kriz poveže humanitarno pomoč, razvoj in mir; poudarja, da

bi bilo treba v izobraževalnem sektorju dati prednost posebnim ukrepom pripravljenosti in ukrepom politike za predvidevanje tveganj in odzivanje na potrebe otrok in odraslih v kriznih razmerah, vključno z razseljenim prebivalstvom, po izobraževanju; ugotavlja, da bi moralo biti zato načrtovanje, prilagojeno krizi, osredotočeno na tveganja, ki jih za izobraževanje pomenijo konflikti in naravne nevarnosti, vključno s podnebnimi tveganji, da bi omejili negativen vpliv kriz na posamezne učence, učitelje in upravljanje izobraževanja;

25. poudarja, da je treba razviti izobraževalne sisteme in infrastrukture, ki bi bili odporni na podnebne spremembe in pretrese ter otrokom omogočali, da se v krhkem okolju in ob posledicah podnebne krize še naprej izobražujejo;
26. ugotavlja, da pri humanitarnih pozivih za izobraževanje v izrednih razmerah močno primanjkuje potrebnih finančnih sredstev; v zvezi s tem pozdravlja prizadevanja sklada OZN Education Cannot Wait za pospešitev napredka na tem področju;
27. poudarja priložnosti, ki jih ponuja sodelovanje EU s civilno družbo, lokalnimi organizacijami, neodvisnimi, neprofitnimi organizacijami, lokalnimi verskimi organizacijami, pa tudi organizacijami, ki zastopajo mlade, ženske in deklince ter invalide, ki prispevajo k nacionalnemu javnemu izobraževalnemu sistemu; poudarja, da imajo pomembno vlogo tudi mednarodne nevladne organizacije, ki zagotavljajo izobraževanje v izrednih razmerah; ugotavlja tudi, da lahko te organizacije olajšajo humanitarni dostop in tako povečajo učinkovitost ukrepov EU ter omogočijo, da pomoč EU ranljive skupine doseže neposredno, vključno z mladimi v kriznih razmerah in skupnostmi na oddaljenih območjih;
28. poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj poglobita svoje sodelovanje in partnerstva z lokalnimi organizacijami, vključno z verskimi organizacijami in demokratičnimi lokalnimi oblastmi, organizacijami civilne družbe in organizacijami, ki zastopajo invalide, mlade in ženske, pa tudi mednarodnimi organizacijami, ki ranljivim in izoliranim skupinam, vključno s tistimi, ki se spoprijemajo z duševnimi ali socialnimi težavami, zagotavljajo možnosti za izobraževanje v skladu z načeli iz Abidžana o obveznostih držav glede človekovih pravic, da poskrbijo za javno izobraževanje in uredijo vključevanje zasebnega sektorja v izobraževanje; ugotavlja, da imajo pri vključevanju teh akterjev v evropsko financiranje dostopa do kakovostnega in vključujočega izobraževanja še posebej pomembno vlogo delegacije EU v partnerskih državah, saj so prve kontaktne točke za lokalne partnerje;
29. poudarja, da beg možganov iz držav v razvoju pomeni izgubo mladih delavcev, talentov in vitalnosti ter vpliva na gospodarski in trajnostni razvoj v teh državah, zlasti v zdravstvenem sektorju; poudarja, da so afriške države zaradi bega možganov med letoma 2002 in 2015 samo v zdravstvenem sektorju izgubile približno 2 milijardi USD ter da kakovostno izobraževanje, ki ustreza zahtevam trga, ustvarja delovna mesta, to pa zmanjšuje beg možganov;
30. poudarja, da brezplačni šolski obroki niso bistveni samo za zdravje in učenje učencev, boj proti lakoti in slabi prehranjenosti ter povečanje vpisa v šole, temveč imajo tudi pozitiven gospodarski učinek; vztraja, da lahko z lokalno pridelavo hrane na podlagi agroekologije in trajnostnega ribištva znatno pripomoremo k boju proti revščini in lakoti

ter poskrbimo, da bo prebivalstvo manj odvisno od preskrbe s hrano z zunanjih trgov; poziva EU, naj podpre programe sodelovanja, s katerimi se mladim lažja dostop do brezplačnih šolskih obrokov;

31. poudarja, da imajo delegacije EU v skladu s členom 17 Pogodbe o delovanju Evropske unije posebno vlogo v dialogu z demokratičnimi lokalnimi oblastmi, organizacijami civilne družbe, organizacijami za človekove pravice, ženskimi organizacijami, starševskimi združenji, učiteljskimi združenji, ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter izvajalci izobraževanja in usposabljanja ter lokalnimi verskimi deležniki, če jih naštejemo le nekaj, da bi povečali učinkovitost in poskrbeli, da podpora EU doseže oddaljene, težko dostopne in ranljive skupnosti;
32. poudarja, da so za sledenje finančnim sredstvom, namenjenih vključevanju, in poročanje glede na kazalnike pravičnosti pomembni podatki o izobraževalnih potrebah in podatki, razčlenjeni po spolu, starosti, invalidnosti itd., ter da je treba vzpostaviti celovit okvir za sistematično zbiranje in analiziranje razčlenjenih podatkov o pobudah za vključujoče izobraževanje, ki jih financira EU;
33. poudarja, da je treba med izbiranjem in spremljanjem izobraževalnih pobud poglobiti ocene stroškov in učinka, prav tako pa poskrbeti, da so projekti dovolj dolgi za učinkovito izpolnitev potreb otrok po izobraževanju, ter preprečiti prevelika upravna bremena za izvedbene partnerje in obravnavati dolgoročno vzdržnost izobraževalnih programov;
34. poziva Komisijo in države članice, naj bodo bolj pozorne na morebitne goljufije, da bi finančna sredstva EU dosegla svoje končne prejemnike in tako služila razvojnim ciljem;
35. poziva k strogemu ocenjevanju in kontrolam dodeljevanja sredstev EU za izobraževalne projekte, da bi pomoč učinkovito zagotovili strukturam in nevladnim organizacijam, ki delujejo skladu z evropskimi vrednotami;
36. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami in ustreznimi akterji, kot so OZN in organizacije civilne družbe, zagotovi tehnično pomoč partnerskim državam EU pri izboljševanju kakovosti nacionalnih predpisov, standardov kakovosti in načrtov za izobraževanje ter zbiranja in spremljanja podatkov, da bi olajšali ustrezno upravljanje in dolgoročno načrtovanje krepitve izobraževalnih sistemov, zlasti javnih; opozarja, da je potreben večsektorski pristop k izobraževanju;
37. upošteva morebiten razvojni učinek politike digitalnega izobraževanja, ki s prilagojenimi rešitvami za uporabo digitalnih tehnologij pri poučevanju in učenju, da bi se prilegale regionalnim in lokalnim okoljem, omogoča e-učenje, če so pogoji za to ustrezni;
38. poudarja, da lahko digitalne tehnologije in e-učenje ljudem olajšajo dostop do izobraževanja in usposabljanja, zlasti ranljivim skupinam in invalidom ali ljudem, ki živijo na oddaljenih ali izoliranih območjih; poziva EU, naj v državah v razvoju podpre razvoj infrastrukture za povezljivost in digitalnih zmogljivosti, da bi najbolj oddaljenemu prebivalstvu približala izobraževanje in pripomogla k razvoju njegovih digitalne spretnosti;

39. poziva Komisijo, naj s programi kulturne in strokovne izmenjave, podobnimi programu Erasmus+, podpre pobude, v okviru katerih lahko strokovnjaki in učitelji iz držav EU svoje znanje in izkušnje prenesejo na kolege v državah v razvoju;
40. priznava, da bi s prednostnim financiranjem predšolskega in osnovnošolskega izobraževanja poskrbeli za enakopravnejše učne izide, saj bi dosegli najrevnejše dele družbe; poudarja, da so za celosten človekov razvoj potrebne naložbe v kakovostno izobraževanje in usposabljanje; meni tudi, da k socialnemu razvoju mladih znatno prispevajo obšolske dejavnosti;
41. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami partnerskim državam EU pomaga izboljšati nacionalne predpise in proračunske načrte za izobraževanje; priznava, da so večletni okvirni programi pomembni za krepitev kakovostnih javnih izobraževalnih sistemov in njihove dolgoročne vzdržnosti;
42. poudarja, kako pomembna sta priprava nacionalnega proračuna za prednostno obravnavo izobraževanja in usposabljanja v partnerskih državah ter dodelitev fiksnega deleža BDP za prednostno obravnavo izobraževanja ter vključevanje žensk in deklic v izobraževalne sisteme, pa tudi predvidevanje finančnega ustroja za izvajanje regionalnih in lokalnih strategij spretnosti; v zvezi s tem pozdravlja zavezo podpisnic izjave o financiranju izobraževanja z dne 6. julija 2021, da bodo partnerske države Globalnega partnerstva za izobraževanje, ki so pred pandemijo covid-19 za izobraževanje porabile več kot 20 % svojih javnofinančnih odhodkov, še naprej vzdrževale to raven naložb tako, da bodo proračune za izobraževanje ohranjale nad to ravno, partnerske države Globalnega partnerstva za izobraževanje, ki so v preteklosti za izobraževanje porabile manj kot 20 % svojih letnih javnofinančnih odhodkov, pa si bodo prizadevale, da do leta 2025 svoje domače izdatke za izobraževanje povečajo na svetovno referenčno vrednost 20 %;
43. poudarja, da je treba v partnerskih državah nujno izboljšati zmogljivost za financiranje izobraževanja, in sicer s pomočjo pri širjenju njihovih davčnih osnov, boju proti davčnim goljufijam in odpravljanju nezakonitih finančnih tokov; priznava, da je nacionalno financiranje izobraževanja odvisno tudi od širših gospodarskih dejavnikov; opozarja, da si je treba tudi s strateškim dialogom z Mednarodnim denarnim skladom prizadevati za ukrepe za odpis dolga, na podlagi katerih bi lahko zadolžene partnerske države izobraževanju namenile večji delež svojega proračuna;
44. se zaveda, da je javno financiranje osnovno in temeljno finančno orodje, vendar samo po sebi ne zadostuje za zapolnitev vrzeli v financiranju izobraževanja; priznava tudi, da so za sistematično prilagajanje spremembam v okolju poklicnega usposabljanja z izpopolnjevanjem in preusposabljanjem, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti ustvarjanju dostopnih digitalnih okolij, ki omogočajo razvoj ali izboljšanje digitalnih spretnosti, potrebna okrepljena javno-zasebna partnerstva, zlasti na področju tehničnega in poklicnega usposabljanja; poudarja tudi, da je treba vključevanje javno-zasebnega sektorja skrbno spremljati, da bi preprečili obravnavo izobraževalnih storitev kot tržne dobrine in njihovo privatizacijo ter poglobitev obstoječih neenakosti, pri tem pa poskrbeti, da se pri vsaki naložbi v izobraževalni sistem vedno spoštujejo temeljne človekove pravice, vključno s pravico do splošnega dostopa do izobraževanja, in humanitarna načela pri humanitarnih ukrepih; vztraja, da morajo biti javno-zasebna

partnerstva zasnovana tako, da se ne povečajo bremena za javno blagajno in ne spodbuja tržni pristop, pri katerem se izobraževanje obravnava kot blago, in ne kot temeljna človekova pravica; opozarja, da zasebni sektor ne more nadomestiti javnih naložb v bistvene storitve, kot je izobraževanje, s katerimi se zagotavljajo ključne dolgoročne možnosti za premagovanje revščine, lahko pa jih dopolni;

45. poudarja, da lahko s skrbno zasnovanimi in pregledanimi javno-zasebnimi partnerstvi olajšamo dostop do splošnega kakovostnega izobraževanja ter tehničnega in poklicnega usposabljanja za vse; poudarja, da je treba za uspešne in trajnostne naložbe EU, zlasti v okviru pobude Global Gateway, ki bi jo morali spremljati mehanizmi za nadaljnje ukrepanje in spremljanje, namenjeni merjenju uspešnosti, zgraditi ustrezno opremljena učna okolja, v katerih bi se obravnavale pereče težave, kot so pomanjkanje učiteljev, in sprejemali ustrezni ukrepi za razvoj boljših metod poučevanja;
46. poziva Komisijo, naj pri načrtovanju in izvajanju naložb v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa in pobude Global Gateway upošteva potrebo po usposobljenih strokovnjakih na lokalni ravni, zlasti na področju izobraževanja; poziva Komisijo, naj podpre tehnično in poklicno izobraževanje ter druge programe usposabljanja, da bodo lahko naložbe EU tudi na dolgi rok bolj trajnostne in koristnejše za partnerske države;
47. pozdravlja sedanjo politično zavezo Komisije, da bo podpori kakovostnega izobraževanja v državah v razvoju namenila vsaj 10 % proračuna za razvojno sodelovanje iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027;
48. poziva Komisijo, naj za svoj cilj, da bo za izobraževanje porabila vsaj 10 % omenjenega proračuna, nemudoma opredeli jasno izvedbeno strategijo za zunanje delovanje ter ta sredstva uporabi na način, ki bo bolj usmerjen k rezultatom, z jasnimi, preglednimi kazalniki, ki temeljijo na razčlenjenih podatkih in so jim priložene smernice, usklajene s priporočili z vrha OZN o preobrazbi izobraževanja; ugotavlja tudi, da so na vrhu o preobrazbi izobraževanja leta 2022 številne države pripravo in upravljanje proračuna glede na rezultate navedle kot sredstvo za povečanje učinkovitosti; poziva Komisijo, naj v postopku vmesnega pregleda instrumenta NDICI – Globalna Evropa natančno preuči zneske in projekte, povezane z dostopom do izobraževanja in usposabljanja v partnerskih državah, ter oceni učinkovitost podprtih ukrepov, pri tem po upošteva svojo politično zavezo;
49. poziva Komisijo, naj se zaveže, da bo za kakovostno splošno izobraževanje ter tehnično in poklicno usposabljanje v partnerskih državah namenila fiksni delež v višini najmanj 10 % sedanjega in prihodnjega proračuna EU za razvojno politiko, ki naj bi se po pozivu na vrhu o preobrazbi izobraževanja povečal na 15 %, ter tako poskrbi za predvidljivost pomoči; pozdravlja pozornost, namenjeno razdelku 6 predloga Komisije za revizijo večletnega finančnega okvira za obdobje 2024–2027, v skladu s katerim naj bi se sredstva za premagovanje različnih izzivov v partnerskih državah povečala za vsaj 10,5 milijarde EUR; v zvezi s tem poudarja, da je treba v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa povečati financiranje geografskih in tematskih programov na področju izobraževanja in usposabljanja;
50. poziva države članice in razvojne partnerice, naj spoštujejo svojo zavezo, da bodo porabile 0,7 % bruto nacionalnega dohodka (BND) za uradno razvojno pomoč;

ugotavlja, da so se države članice, ki so se EU pridružile po letu 2002, zavezale, da bodo poskušale doseči 0,33 % BND za uradno razvojno pomoč; pozdravlja dosedanja prizadevanja teh in drugih držav članic za postopno povečanje porabe za uradno razvojno pomoč; poziva države članice, naj si za to še naprej prizadevajo;

51. pozdravlja vodilno vlogo EU pri financiranju izobraževanja v izrednih razmerah, ki je doseglo 10 % njenega humanitarnega proračuna; poziva države članice, naj si bolj prizadevajo za povečanje svojega prispevka k izobraževanju v izrednih razmerah ter se pridružijo temu vodilnemu položaju tako, da okrepijo svoje pravne okvire in navedeni cilj dosežejo do leta 2030; priznava, da je treba za kakovostno izobraževanje in vlaganje v šolsko gradivo, zlasti za dolgoročno razseljene otroke, financirati lokalne organizacije, ki skrbijo za kakovostno izobraževanje, uporabiti pristop trojne povezave in podpreti učitelje;
52. potrjuje, da je zelo pomembno še naprej pozorno spremljati izvajanje zavez Komisije za podporo kakovostnemu izobraževanju;
53. priznava, da imajo usposobljeni učitelji ključno vlogo pri kakovostnem izobraževanju, zlasti učiteljice, ki so lahko vzornice deklicam; poziva k večjim prizadevanjem za izboljšanje položaja učiteljev in njihovih delovnih razmer, da bi postal učiteljski poklic privlačnejši, in sicer s trdnim socialnim dialogom in sodelovanjem učiteljev v postopku odločanja na področju izobraževanja ter z izboljšanjem financiranja učiteljev v okviru celovitih strategij za nacionalne reforme, vključno z učinkovitim upravljanjem ter namenskimi finančnimi strategijami in pripravo proračuna;
54. pozdravlja napoved uvedbe regionalne pobude učiteljev za Afriko kot vodilne pobude v okviru naložbenega svežnja strategije Global Gateway EU-Afrika;
55. ugotavlja, da mora biti načrtovanje finančne podpore EU za razvoj, zlasti na področju kakovostnega izobraževanja ter tehničnega in poklicnega usposabljanja, skladno s političnimi in proračunskimi obveznostmi in prednostnimi nalogami partnerskih držav v razvoju; poudarja, da sta zaveza partnerskih držav in odgovornost doma neizogiben osnovni pogoj za trajnost projektov, izvedenih s finančnimi sredstvi EU;
56. je zaskrbljen zaradi napadov skrajnih skupin na šole; ostro obsoja vse napade na šole, učitelje in učence ter poziva EU in njene države članice, naj z vsemi razpoložljivimi orodji preprečijo napade oboroženih skupin na šole; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj se na mednarodnih forumih zavzameta, da šole ostanejo odprte, dostopne in varne pred napadi, ter obsodita oborožene skupine, ki šole in univerze uporabljajo v vojaške namene;
57. poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj z vsemi razpoložljivimi orodji zagotovita, da se bodo naložbe EU v izobraževanje in usposabljanje uporabljale za trajnostni razvoj partnerskih držav v skladu z agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 ter ciljema trajnostnega razvoja št. 4 in št. 5; poziva države članice EU, naj se mobilizirajo in z državami v razvoju sklenejo partnerstva za univerzitetno izobraževanje in strokovno usposabljanje, mlade v partnerskih državah v razvoju pa k študiju v tujini, saj bi to pozitivno vplivalo na njihove izvirne skupnosti;
58. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Svet se sooča z izredno velikim izzivom na področju kakovostnega izobraževanja, saj primanjkuje usposobljenih učiteljev, primerne infrastrukture in ustreznega učnega gradiva. Zaradi pandemije covida-19 je bilo prekinjeno izobraževanje 90 % otrok po svetu. Po pandemiji so se šole počasi znova odprle, vendar je kakovostno izobraževanje še vedno znatno oteženo zaradi oboroženih sporov, prisilnih razselitev, nesreč, ki ogrožajo javno zdravje, in drugih kriz. Izobraževalni sistemi so zato na robu zmogljivosti. Vrzal v financiranju za izpolnitev cilja trajnostnega razvoja št. 4 (kakovostno izobraževanje) se je povečala na 97 milijard USD, kar pomeni, da manjka najmanj 21 % sredstev, potrebnih za dostopno in vključujoče kakovostno izobraževanje. Kriza nesorazmerno vpliva na države v razvoju, zlasti v podsaharski regiji, ki je edina regija, v kateri se število otrok, ki ne hodijo v šolo, še vedno povečuje. Zaradi krize so prizadeti zlasti deklice in invalidni otroci, pa tudi številne manjšinske skupine, kot so domorodne skupnosti ter etnične in verske manjšine. Leta 2022 je bilo prisilno razseljenih 100 milijonov ljudi, kar je rekordno veliko število, več kot polovica od njih pa so otroci in mladi, ki potrebujejo ustrezno kakovostno izobraževanje. Med januarjem 2020 in decembrom 2021 je bilo zabeleženih 5000 napadov na izobraževanje in zlorab šol za vojaške namene, pri čemer je bilo ugrabljenih, aretiranih, poškodovanih ali ubitih 9000 učencev in učiteljev v 85 državah. Poleg tega so nekatere šole zaprte zaradi oboroženih spopadov in politične nestabilnosti, izobraževanje deklic, beguncev in drugih skupin prebivalstva pa je ogroženo. Zaradi teh kriz so potrebne naložbe v preobrazbo izobraževalnih sistemov, da bodo odporni proti prihodnjim motnjam, možnosti mladih v državah v razvoju, da bi pridobili znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo za prihodnost, pa so ogrožene.

EU se je na te skrb zbujujoče razmere odzvala tako, da je izobraževanje v izrednih razmerah vključila v svoj humanitarni odziv in ga tesno povezala z razvojnim sodelovanjem. Med letoma 2015 in 2022 je za izobraževanje v izrednih razmerah porabila več kot 970 milijonov EUR in ima še naprej vodilno vlogo pri mednarodnih prizadevanjih na tem področju. Delež humanitarnega proračuna EU za izobraževanje v izrednih razmerah se je v zadnjih letih znatno povečal (leta 2015 je znašal 1 %, danes pa približno 10 %).

Komisija se je v odziv na svetovno krizo učenja zavezala, da bo najmanj 10 % proračuna za razvoj namenila tudi za pospeševanje dostopa do izobraževanja. Evropski parlament jo pri tej pobudi, usmerjeni v prihodnost, odločno podpira ter se zavzema za veliko vključenost EU na svetovni ravni, da bi izboljšali možnosti za kakovostno izobraževanje in usposabljanje. Poročevalec je prepričan, da je izobraževanje medsektorsko orodje, ki vpliva na vse razsežnosti trajnostnega razvoja in ima preobrazbeno moč, saj mladim omogoča, da v celoti izkoristijo svoj potencial, podprejo svojo skupnost in izstopijo iz začaranega kroga revščine.

Zaradi izredno velikih potreb, izzivov v zvezi z učinkovitostjo ter globoko zakoreninjenih in dobro znanih pomanjkljivosti pri izvajanju razvojnega financiranja EU je treba oceniti, kako bi lahko Unija čim boljše izkoristila omejena finančna sredstva in povečala učinkovitost sredstev, dodeljenih za izobraževanje.

Priporočila in pozivi v poročilu temeljijo na obsežnem posvetovanju z najrazličnejšimi deležniki iz raznih držav in regij. Poročevalec, ki je stalni poročevalec za izobraževanje, je v

poročilu predstavil, kako je bilo pripravljeno, povzel pa je tudi izjave in stališča s predhodnih predstavitev, izmenjav in razprav v zvezi z izobraževanjem in usposabljanjem.

Svetovna banka je priznala, da imajo verski akterji zaradi dobrega dosega na lokalni ravni in dejavnosti zagovorništva dejansko strateško vrednost za razvojno sodelovanje. Verske organizacije imajo edinstveno možnost za pozitiven prispevek, saj imajo dober doseg v skupnosti in na najosnovnejši ravni. Ti akterji bi lahko zapolnili vrzel na območjih, zlasti v podsaharski regiji, kjer državni akterji ne morejo delovati, osnovne socialne storitve pa so pomanjkljive. Poročevalec želi opozoriti na sporno dejstvo, da verske organizacije v povprečju zagotavljajo 40 % izobraževanja v podsaharski regiji, vendar EU še vedno ne priznava, da bi lahko prispevale k trajnostnemu razvoju. Zato predlaga, naj EU poglobi sodelovanje z verskimi organizacijami, in poziva, naj se sistematično vključijo v razvojno sodelovanje EU.

Poročevalec se tudi zaveda, da je treba znatno povečati učinkovitost izobraževalnih pobud, ki jih financira EU, da bi dosegli cilje Agende 2030. V zvezi s tem bi bilo treba povečati odgovornost držav. Poročevalec priporoča, naj EU svoja prizadevanja, zlasti na področju izobraževanja, osredotoči na partnerske države, ki se tudi same angažirajo, saj je to koristno za dolgoročno vzdržnost naložb EU in bo omogočilo kar največji učinek financiranja EU za trajnostni razvoj. V tem duhu je treba z izvajanjem financiranja EU zagotoviti, da se partnerske države zavežejo, da bodo prevzele odgovornost za vzdrževanje projektov.

Poročevalec ponovno potrjuje svoje stališče, da se z razvojnim financiranjem EU v nobenem primeru ne sme spodbujati mladih, naj zapustijo domačo državo, ampak jim je treba omogočiti, da bodo prispevali k družbenemu in gospodarskemu razvoju svojih skupnosti. EU mora poskrbeti, da s prizadevanji na področju izobraževanja ne bo povzročila bega možganov iz Afrike, ampak bo zagotovila priložnosti za zaposlitev in dostojno delo v partnerskih državah v razvoju. V zvezi s tem sta nujna usklajevanje spretnosti ter prenos znanja in spretnosti, ki ustrezajo zahtevam sodobnih gospodarstev, pa tudi lokalnega okolja. To je pomembno orodje za povečanje razpoložljivosti izobraževanja in dostojnega dela kot temeljnega vzroka migracij.

Poročevalec poudarja, da bodo mladi v Afriki lahko prispevali k razvoju svoje celine, če bodo razmere ugodne. Da bi bila Afrika močna, varna in uspešna, je treba opolnomočiti naslednjo generacijo na tej celini. Izobraževanje in usposabljanje jim bosta omogočila, da izboljšajo upravljanje in institucije ter izvedejo reforme, ki so potrebne, da bi Afrika postala zmagovalka 21. stoletja.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	24.10.2023
Izid končnega glasovanja	+: 15 -: 0 0: 3
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Barry Andrews, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Christophe Clergeau, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Ilan De Basso, Marlene Mortler, Carlos Zorrinho
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Karolin Braunsberger-Reinhold

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU

15	+
Samostojni	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Karolin Braunsberger-Reinhold, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Eleni Stavrou, Tomas Tobé
Renew Europe	Barry Andrews, Catherine Chabaud
S&D	Christophe Clergeau, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana

0	-

3	0
ECR	Beata Kempa
ID	Dominique Bilde
Levica	Miguel Urbán Crespo

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani